

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 30.01.1987, sp. zn. 4 Cz 76/86, ECLI:CZ:NS:1987:4.CZ.76.1986.1

Číslo: 27/1990

Právní věta: Před přibráním dvou svědků k sepsání notářského zápisu s někým, kdo nemůže číst nebo psát (§ 93 odst. 1 not. ř.), musí se státní notářství zabývat tím, zda u osoby, která nemůže číst nebo psát, jde o fyzickou neschopnost k psaní anebo zda neschopnost podepsat se je důsledkem duševní choroby, která by tuto osobu činila nezpůsobilou k právnímu úkonu. V řízení o registraci smlouvy, která byla sepsána notářským zápisem s použitím ustanovení § 93 odst. 1 not. ř., musí se státní notářství rovněž zabývat uvedeným šetřením a posouzením jeho výsledků, pokud z notářského zápisu nebo ze spisu státního notářství o sepsání tohoto zápisu nevyplývá jednoznačný závěr o to, že nemožnost účastníka smlouvy číst nebo psát není důsledkem duševní choroby tohoto účastníka, pro niž by nebyl způsobilý k právnímu úkonu.

Soud: Nejvyšší soud ČSR

Datum rozhodnutí: 30.01.1987

Spisová značka: 4 Cz 76/86

Číslo rozhodnutí: 27

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Právní úkony, Řízení před státním notářstvím, Zápis notářský

Předpisy: 95/1963 Sb. § 63
§ 93

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Státní notářství v Českých Budějovicích rozhodnutím registrovalo darovací smlouvu sepsanou 30. 9. 1985 notářským zápisem, podle níž F. P. darovala V. F. stavební pozemek parc. č. 46 o výměře 513 m² s domem čp. 26, zahradu parc. č. 47/2 o výměře 101 m² a zahradu parc. č. 47/1 o výměře 267 m² v Č.

Nejvyšší soud České republiky rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČR, tak, že uvedeným rozhodnutím státního notářství byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Při rozhodování i při ostatní své činnosti vychází státní notářství ze skutečného stavu věci, dbá o určitost právních vztahů a o předcházení sporům (§ 4 odst. 1, věta první, not. ř.).

Státní notářství přezkoumá platnost smlouvy, jejíž registrace byla navržena, zejména zda svým obsahem nebo účelem neodporuje zákonu nebo jej neobchází anebo se nepřičí zájmům společnosti (§ 63 odst. 1 not. ř.).

Jednou ze základních skutečností, kterou se státní notářství v řízení o registraci smlouvy musí zabývat, je způsobilost účastníků řízení k právním úkonům (§ 8 o. z.).

Neplatný je právní úkon, pokud ten, kdo jej učinil, nemá způsobilost k právním úkonům (§ 38 o. z.).

Státní notářství registrovalo darovací smlouvu, aniž se shora uvedenými zásadami náležitě řídilo.

V této věci státní notářství samo sepsalo darovací smlouvu notářským zápisem, ve kterém je uvedeno prohlášení účastníků o tom, že jsou způsobilí k právním úkonům, přičemž tomuto úkonu byly přítomny svědkyně (§ 93 odst. 1 not. ř.) H. S. a M. P., a to v zájmu prodávající F. P., která se nemohla podepsat. Prohlášení účastníků o tom, že jsou způsobilí k právním úkonům, si však státní notářství blíže neověřilo.

Státní notářství mělo především zjistit a posoudit, z jakých důvodů dárkyně F. P. nebyla schopna připojit k notářskému zápisu, jímž byla sepsána darovací smlouva, svůj podpis. Konkrétně mělo zjistit, zda u dárkyně šlo jen o fyzickou neschopnost k psaní anebo zda trpí duševní chorobou, která by ji činila k tomuto právnímu úkonu neschopnou. Šetřením v rámci řízení o stížnosti pro porušení zákona vyšlo najevo ze znaleckého posudku, podaného okresnímu soudu v Českých Budějovicích ke sp. zn. Nc 1654/86, že dárkyně již k 30. 9. 1985 trpěla závažnou duševní chorobou a že nemohla rozpoznat následky jednání v majetkoprávních věcech, zejména při převodu nemovitosti.

Protože státní notářství řádně neprošetřilo způsobilost dárkyně k právním úkonům, porušilo svým rozhodnutím zákon v ustanoveních § 4 a § 63 odst. 1 not. ř. ve spojení s ustanovením § 38 odst. 2 o. z. Stížnosti pro porušení zákona, podané generálním prokurátorem České republiky, bylo proto vyhověno a toto rozhodnutí i navazující rozhodnutí o notářském poplatku z darování bylo zrušeno. Věc byla vrácena státnímu notářství k dalšímu řízení (§ 242 odst. 1, § 243 odst. 1 o. s. ř.) a k novému rozhodnutí.